

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W NOWEJ DĘBIE**

z dnia 2024 r.

**przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób
Doznających Przemocy Domowej na terenie Gminy Nowa Dęba na lata 2024 - 2028**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 609^[1]) w związku z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 424) **Rada Miejska w Nowej Dębie uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na terenie Gminy Nowa Dęba na lata 2024 - 2028, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały zleca się Burmistrzowi Miasta i Gminy Nowa Dęba.

§ 3. Nadzór nad wykonaniem uchwały sprawuje Komisja Sportu, Zdrowia, Spraw Statutowych, i Społecznych.

§ 4. Traci moc Uchwała Nr LIII/437/2022 Rady Miejskiej w Nowej Dębie z dnia 27 kwietnia 2022 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Nowa Dęba na lata 2022 – 2026.

§ 5. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

^[1] zmiana tekstu jednolitego wymienionej ustawy została ogłoszona w Dz. U. z 2024 r. poz. 721

Załącznik do uchwały Nr
Rady Miejskiej w Nowej Dębie
z dnia 2024 r.

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ
I OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ
NA TERENIE GMINY NOWA DĘBA
NA LATA 2024- 2028**

Spis treści

WPROWADZENIE	3
I. PRZEMOC W RODZINIE- PODSTAWY TEORETYCZNE	5
II. PRZEMOC W RODZINIE W ŚWIELE PRAWA.....	11
2.1. Przegląd wybranych międzynarodowych i krajowych aktów prawnych dotyczących przemocy domowej.....	11
2.2.Obowiązki organów administracji rządowej i samorządowej w przeciwdziałaniu przemocy domowej.	13
III.DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY DOMOWEJ	14
3.1 Ogólna charakterystyka problemów społecznych w Gminie Nowa Dęba	14
3.2 Charakterystyka problemu przemocy w rodzinie w Gminie Nowa Dęba	17
IV. ZAŁOŻENIA PROGRAMU	23
V. ADRESACI PROGRAMU	24
VI. ANALIZA SWOT	25
VII. CELE PROGRAMU.....	27
VIII. REALIZATORZY PROGRAMU	32
IX. SPOSÓB REALIZACJI PROGRAMU.....	32
X. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU	33
XI. FINANSOWANIE PROGRAMU	33
XII. MONITOROWANIE.....	34
ZAKOŃCZENIE	34

WPROWADZENIE

Opracowanie i realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej jest zadaniem własnym gminy, które wynika z art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. (Dz. U z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm.) o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Powyższy akt prawny szczegółowo określa zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej; zasady postępowania wobec osób doznających przemocy domowej oraz zasady postępowania wobec osób stosujących przemoc domową.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U z 1997 r. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.) wskazuje, że instytucja rodziny, definiowana w systemie praw człowieka jako „naturalna i podstawowa komórka społeczeństwa” (art. 16 ust. 3 Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka) jest objęta szczególną ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej, a jej dobro państwo ma obowiązek uwzględnić w swojej polityce społecznej. Ustrojową zasadą jest także szczególna pomoc ze strony władz publicznych dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej (art. 71 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej). Rodziny dotknięte przemocą pozostają w trudnej sytuacji społecznej, co jest podstawą do udzielania im szczególnej pomocy przy użyciu metod i narzędzi określonych w obecnie obowiązującym porządku prawnym. Nie budzi wątpliwości fakt, że zadaniem państwa jest ochrona rodziny przed zagrożeniami płynącymi z zewnątrz i wewnątrz, w tym zwłaszcza przed przemocą ze strony osób najbliższych.

Przemoc jest zagadnieniem szeroko regulowanym zarówno w prawodawstwie międzynarodowym jak i polskim.

Przemoc to zjawisko społeczne, które zachodzi pomiędzy dwiema stronami „sprawcą” i „ofiara”. Pojęcia te nie określają tego kim są ci ludzie, lecz wyłącznie rolę którą przyjmują w konkretnej relacji międzyludzkiej. Role- „sprawcy” i „ofiary” dokładnie pokazują kto co robi: sprawca- sprawuje przemoc, a ofiara ponosi szkody; sprawca jest w ataku, a ofiara w obronie. Przemoc domowa to zjawisko wielopłaszczyznowe. Na przemoc domową można spojrzeć z perspektywy prawnej, wówczas akt przemocy stanowi przestępstwo skodyfikowane w Kodeksie Karnym, przepisach karnych i zagrożone określona karą. Zjawisko przemocy domowej można postrzegać również przez pryzmat moralności, kiedy to dokonywanie przemocy jest krzywdzeniem słabszego, a sprawca powinien podlegać sankcjom własnego sumienia i potępieniu ze strony innych. Natomiast spojrzenie psychologiczne to takie, kiedy przemoc stanowi sytuację cierpienia i bezradności, która odsłania mechanizmy wewnętrzne i sytuacyjne oraz złożone procesy interakcji między sprawcą, a osobą doświadczającą przemocy. Przedmiotowe zjawisko może być opisywane

w różny sposób w zależności od przyjęcia którejś z wyżej opisanych perspektyw. Może wywoływać emocje poczynając od skrajnego współczucia po niepokonany gniew i sprzeciw. Istotne jest interdyscyplinarne, kompleksowe podejście, umożliwiające uruchomienie działań będących odpowiedzią na zdiagnozowane potrzeby w każdym z wymienionych obszarów.

Przemoc to nie to samo, co agresja, odróżnia je przewaga sił jednej ze stron. W przemocy jest ona zawsze po stronie sprawcy, w przypadku agresji siły są zrównoważone.

Przemoc domowa dotyczy ludzi niezależnie od miejsca zamieszkania, statusu społecznego, wykształcenia, wieku czy płci, dlatego należy wypracować uniwersalne standardy wsparcia osób doświadczających przemocy, które będą spójne z Rządowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej. Przedmiotowy dokument jest kontynuacją Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2026, przyjętego Uchwałą Nr LIII/437/2022 Rady Miejskiej w Nowej Dębie z dnia 27 kwietnia 2022 r., który następnie został wdrożony i realizowany przez podmioty zaangażowane w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie na terenie Gminy. Nowelizacja Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej z dnia 9 marca 2023 r., która weszła w życie z dniem 22 czerwca 2023 r. wprowadziła wiele znaczących zmian m.in.:

- nazwę przemocy w rodzinie zastąpiono nazwą przemocy domowej,
- została rozszerzona definicja przemocy o przemoc ekonomiczną i cyberprzemoc,
- wprowadzono nową kategorię osoby doznającej przemocy – dziecko będące świadkiem przemocy.

Zmiany zawarte w ustawie wymogły aktualizację dotychczas obowiązującego Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w celu dostosowania go do obowiązujących norm prawnych.

Celem strategicznym Programu jest przeciwdziałanie przemocy domowej, ochrona osób doświadczających przemocy domowej i świadków przemocy domowej m.in. poprzez zintensyfikowanie działań w zakresie zapewnienia osobom doznającym przemocy domowej bezpieczeństwa i skutecznej pomocy. Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc, profesjonalizacja działań w obszarze profilaktyki, interwencji i pomocy rodzinie z problemem przemocy, a przede wszystkim zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej na terenie gminy. Program określa szczegółowe zadania do realizowania, ukierunkowane na: rozwój systemu przeciwdziałania przemocy oraz współpracy międzyinstytucjonalnej, zapewnienie dostępności pomocy osobom i rodzinom z problemem

przemocy domowej, oddziaływanie na sprawców przemocy, kształtowanie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy domowej, edukację i profilaktykę mieszkańców gminy Nowa Dęba.

I. PRZEMOC W RODZINIE- PODSTAWY TEORETYCZNE

Rodzina stanowi podstawową grupę społeczną występującą we wszystkich historycznie znanych typach kultur i społeczeństw. Oparta jest na więziach naturalnych, biologicznych. Stanowi najmniejszą, a zarazem podstawową komórkę społeczną, w której zachodzą procesy socjalizacji i kształtowania ról społecznych. To w niej kształtuje się osobowość i rozwija tożsamość. To w niej utrwalane są nasze postawy, normy społeczne i moralne. Rodzina, tak jak każda grupa społeczna tworzy własną historię i rządzi się własnymi wypracowanymi i utrwalonymi wzorami zachowań, mechanizmami obronnymi, które nie zawsze wpływają na poprawność funkcjonowania jej członków zarówno wewnątrz rodziny, jak i w społeczeństwie. Podlega i podlegała ewolucji w zmieniającej się rzeczywistości. Nigdy nie była formą statyczną. Zmieniała się równolegle ze zmieniającym się światem i społeczeństwem. Rodzina nie spełniająca modelu ustalonego w społeczeństwie za normę nazywana jest rodziną dysfunkcyjną. Członkowie rodziny dysfunkcyjnej żyją w sposób nie zaspakajający potrzeb wynikających z poszczególnych ról. Brak im kompetencji do rozwiązywania pojawiających się problemów oraz wykonywania obowiązków. Dysfunkcyjność związana jest z różnymi czynnikami. Najczęściej elementami powodującymi zaburzenia w działaniu rodziny z pewnością jest ubóstwo, bezrobocie, alkoholizm, osierocenie lub rozpad rodziny oraz przemoc.

Zgodnie z Ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm.) art. 2 pkt. 2 „, przemoc domowa to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia, naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę, ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej oraz istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej”.

Mimo różnorodnych podejść do przemocy, w znanych jej definicjach akcentowane są jej najistotniejsze cechy. Po pierwsze, są to działania uznawane za bezprawne, a przynajmniej kłócące

się z przyjętymi normami społecznymi. Po drugie, działania te mają na celu wywarcie wpływu/nacisku na jednostkę czy grupę w zakresie zachowań czy postaw, które – po trzecie – skutkują dotkliwymi konsekwencjami natury fizycznej lub psychicznej u ofiar przemocy. Po czwarte wreszcie, sprawca przemocy posiada wyraźną przewagę fizyczną lub „hierarchiczną” nad swą ofiarą.

Zjawisko przemocy domowej determinować może wiele różnych czynników, a prawdopodobieństwo jej wystąpienia intensyfikują następujące czynniki:

- a) status ekonomiczny, niski poziom zarobków, zagrożenie utratą zatrudnienia,
- b) alkoholizm, nadmierne spożywanie alkoholu, które ogranicza możliwość kontroli własnego postępowania i podnosi prawdopodobieństwo reagowania złością i gniewem, powoduje zaburzenia percepcji i realnej oceny rzeczywistości,
- c) dziedziczenie wzorca przemocy, bycie świadkiem lub ofiarą przemocy w dzieciństwie zwiększa prawdopodobieństwo stosowania przemocy w dorosłości,
- d) osobowość sprawcy, chęć dominacji, wrodzona lub nabyta skłonność do agresji, brak empatii, niska wrażliwość, nieufność, zazdrość, niskie poczucie własnej wartości, obawa przed odrzuceniem i utratą własnej rodziny,
- e) osobowość osoby doświadczającej przemocy, tzw. dezadaptacyjność, co oznacza brak umiejętności jednostki do przystosowania się do zmieniających się warunków środowiskowych i utrzymania optymalnego poziomu funkcjonowania psychospołecznego. Osobowość dezadaptacyjną charakteryzują następujące cechy, tj. przekonanie osoby, że funkcjonuje poza społecznością, lęk przed niepowodzeniami, brak wiary we własne możliwości, przekonanie, że nie ma na nic wpływu, że wszystko jest uzależnione od warunków zewnętrznych, pesymistyczna wizja przyszłości, poczucie osamotnienia, zobojętnienie, rezygnacja, nieśmiałość w kontaktach z innymi, sztuczność, nieszczerłość,
- f) normy społeczne i kulturowe – w wielu środowiskach nadal istnieje przeświadczenie o prawie rodziców do dominacji nad dziećmi, a mężczyzn nad kobietami, wciąż utrwalany jest model przebojowego i silnego mężczyzny, który jest zdobywcą a kobieta powinna być mu podległa. Wciąż istnieje przekonanie o skuteczności dyscyplinowania dzieci za pomocą kar cielesnych oraz stereotypowe przekonanie o tym, że „własne brudy należy prać we własnym domu”, „w sprawy rodziny nie należy się wtrącać”, „nie mówi się nikomu, co dzieje się w domu”.

MECHANIZMY PRZEMOCY:

Syndrom wyuczonej bezradności – to bezradność, która pojawia się w wyniku nabytych doświadczeń. Zwykle osoba doznająca przemocy poszukuje pomocy dla siebie. Często jednak okazuje się, że działania mające ją ochronić, nie skutkują i nie przynoszą oczekiwanych przez nią efektów. Ofiara nabiera przekonania, że cokolwiek zrobi, to i tak nie zmieni to jej sytuacji. Ma poczucie, że jest krzywdzona, źle traktowana, że sprawca nie powinien tak postępować, że znęcanie się nad członkiem rodziny jest przestępstwem, jednak nie jest w stanie zmotywować się do działania.

Zjawisko prania mózgu – mechanizm polegający na systematycznym, świadomym i celowym oddziaływaniu na człowieka w celu zmiany jego przekonań, postaw, uczuć, potrzeb. Działanie służące temu, aby ofiara przemocy w rodzinie funkcjonowała zgodnie z życzeniem sprawcy. Konsekwencjami „prania mózgu” są m.in. utrata poczucia własnej wartości oraz podporządkowanie się sprawcy. Metody stosowane w „praniu mózgu” to: izolacja, poniżanie i degradacja, monopolizacja uwagi, doprowadzenie do wyczerpania, wywoływanie lęku i depresji, naprzemiennosc kary i nagrody

Zespół stresu pourazowego PTSD (post traumatic stress disorder)- zaburzenia lękowe PTSD występują u ofiar napadów, gwałtów i innych traumatycznych wydarzeń, m.in. wojen, klęsk żywiołowych, wypadków drogowych. Dotyczą sytuacji, w których człowiek jest narażony na utratę zdrowia i życia. Nasilenie PTSD zależy od intensywności i czasu trwania traumy. Ponadto objawy PTSD są intensywniejsze u osób, które przeżyły traumę w wyniku aktywności człowieka (gwałt, przemoc domowa), niż u ofiar zjawisk naturalnych (powódź, huragan). Objawami PTSD są m.in. zaburzenia snu, drażliwość, wybuchy gniewu, złości, czujność, natręcyjne wspomnienia, koszmary senne.

Proces wiktylizacji- każdy „wchodząc” w związek z drugą osobą ma pewne wyobrażenia na temat swojego przyszłego życia, swojego małżeństwa, swojej rodziny. Akt przemocy burzy te wyobrażenia i wizję świata, partnera, siebie. Specjaliści nazywają to mianem burzenia utrwalonych przekonań. Osoba doznająca przemocy czuje rozpacz i ma poczucie krzywdy, często na tym etapie zaczyna szukać pomocy. Niestety zdarza się, że spotyka się z nieprawidłowymi reakcjami osób, z którymi dzieli się swoimi problemami i od których oczekuje pomocy i wsparcia. Takie zachowanie służb, które przejawia się bagatelizowaniem problemów czy obwinianiem ofiary nazywamy wtórnym zranieniem.

Syndrom sztokholmski- takim mianem określono mechanizm, który zaobserwowano u ofiar zamachu terrorystycznego w Sztokholmie. U osób przetrzymywanych przez terrorystów,

a następnie uwolnionych przez policję pojawiły się reakcje, które większość obserwatorów uznała za irracjonalne. Otóż niedawni zakładnicy zaangażowali się w proces obrony swoich oprawców, zamiast żądać sprawiedliwości, czy nawet odwetu (co w tej sytuacji byłoby bardziej zrozumiałe). Jedna z ofiar tak związała się z terrorystą, iż zawarła z nim związek małżeński. W tej sytuacji można mówić o „patologicznej wdzięczności” za to, co zamachowiec mógł zrobić, a w rezultacie tego nie uczynił. Mógł zabić, a tego nie zrobił. Był panem ich życia i śmierci i darował im to życie, więc tylko dzięki niemu żyją. Podobny mechanizm obronny pojawia się u ofiar przemocy domowej. Są one wdzięczne sprawcom za drobne przywileje, które jeszcze mają, za „miodowe miesiące”, za chwile spokoju i namiastkę uczucia, a czasem nawet za to, że żyją.

Mechanizm „psychologicznej pułapki”- ofiara nie jest w stanie zrezygnować ze związku, w co tak dużo zainwestowała czasu, zapału, energii. Budzi zdziwienie fakt, że trwa ona w związku, który przynosi jej cierpienie, w którym jest upokarzana i nie respektuje się jej praw. Ciągłe żyje nadzieją, że będzie lepiej. Dlatego też inwestuje w ten związek. Obwiniając siebie za całe zło, wierzy, że jeśli bardziej się postara, to będzie lepiej. Ma poczucie, że zależy to właśnie od niej. Im więcej się stara i wkłada w to działanie więcej energii, tym trudniej jej zrezygnować.

Definicja przemocy zawiera podstawowe kryteria, na podstawie których, najczęściej rozpoznaje się przemoc domową są to:

Intencjonalność- jest zamierzonym działaniem, ukierunkowanym na ofiarę i ma na celu kontrolowanie jej i podporządkowanie; zmierza do osiągnięcia jakiegoś celu.

Dysproporcja sił- brak równowagi sił w rodzinie- jedna osoba jest zdecydowanie silniejsza od pozostałych osób i mając tego świadomość wykorzystuje swoją przewagę.

Naruszanie dóbr osobistych i praw- osoba stosująca przemoc narusza dobra osobiste, prywatność innych osób, po przez np. poniżanie, udęczanie, wyśmiewanie, ośmieszanie.

Powodowanie cierpienia i szkód- sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Przemoc domowa jest zjawiskiem wieloaspektowym. Można rozważać ją między innymi na płaszczyźnie medycznej (skutki przemocy wobec ofiary), psychologicznej (związki między ofiarą i sprawcą przemocy, sposoby działania sprawców i ofiar), prawnej (zagadnienia karalności sprawców przemocy domowej), społecznej (społeczne skutki przemocy domowej) i instytucjonalnej (działanie instytucji stykających się z przemocą domową).

Przemoc domowa może przybierać różne formy i dokonywać się przy pomocy różnych instrumentów:

Przemoc fizyczna– w swej czynnej postaci przybiera działania bezpośrednie z użyciem siły, których rezultatem jest nieprzypadkowe zranienie, np. popychanie, obezwładnienie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, bicie otwartą ręką, pięścią lub przedmiotami, duszenie, oblewanie wrzątkiem lub substancjami żrącymi, użycie broni. Forma bierna przemocy fizycznej przejawia się w zakazach mówienia, chodzenia, załatwiania potrzeb fizjologicznych lub zamknięciu osoby doznającej przemocy w areszcie domowym.

Przemoc psychiczna– to działanie prowadzące do zniszczenia pozytywnego obrazu własnej osoby, wykorzystujące różnorodne mechanizmy psychologiczne, np. wyśmiewanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, narzucanie własnych poglądów, ciągła krytyka, kontrolowanie, ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, stosowanie gróźb, szantażowanie, odmawianie pożywienia, zmuszanie do wykonywania upokarzających czynności, sprowadzanie do domu osób nieakceptowanych przez domowników. Przemoc psychiczna może polegać również na niszczeniu przedmiotów mających wartość dla osoby poniżanej, zmuszaniu jej do opuszczania domu itp. Przemoc psychiczna nie pozostawia śladów widocznych „gołym okiem”, nie ma dla niej skali aby można było ustalić rozmiar krzywdzenia psychicznego.

Przemoc seksualna– to zmuszenie osoby (ofiary) do aktywności seksualnej wbrew jej woli, bez pytania o jej zgodę, jak również w sytuacji gdy obawia się odmówić sprawcy. Przymus polega na bezpośrednim użyciu siły fizycznej przez sprawcę, na groźbach użycia siły lub emocjonalnym szantażu. W przypadku dzieci częściej używa się określenia dziecko wykorzystywane seksualnie. Dziecko wykorzystywane seksualnie to każda jednostka ludzka w wieku bezwzględnej ochrony, którą osoba dojrzała seksualnie naraża na jakąkolwiek aktywność natury seksualnej, której intencją jest seksualne zaspokojenie osoby dorosłej. W Polsce określono ten wiek na 15 lat. Oznacza to, że każdy kontakt o charakterze seksualnym osoby dorosłej z osobą poniżej 15 roku życia jest wykorzystaniem seksualnym, nawet, jeśli dziecko wyraziło zgodę na kontakt seksualny.

Przemoc ekonomiczna– działanie mające na celu doprowadzenie do całkowitego uzależnienia finansowego ofiary od sprawcy. Przykładem przemocy ekonomicznej jest odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie ofierze podjęcia pracy, niezaspokojenie podstawowych potrzeb materialnych rodzinie, okradanie, zmuszanie do zaciągania kredytów bądź pożyczek wbrew woli np. współmałżonka.

Zaniedbanie– zjawisko społeczne, które odnosi się w szczególności do relacji opartej na zależności w szczególności: rodzic - dziecko, opiekun – osoba nieporadna (z uwagi na wiek lub

niepełnosprawność). Charakteryzuje je niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizjologicznych i emocjonalnych osoby zależnej oraz brak zapewnienia właściwej uwagi, troski, opieki ze strony osób najbliższych.

Stosunkowo nową formą przemocy jest Cyberprzemoc (przemoc elektroniczna) – stosowana poprzez: prześladowania, zastraszania, nękanie, wyśmiewanie innych z wykorzystywaniem Internetu i narzędzi typu elektronicznego takich jak: SMS, e-mail, witryny internetowe, fora dyskusyjne w internecie, portale społecznościowe i inne.

Rodzaje przemocy: fizyczna, psychiczna, ekonomiczna i seksualna, czy też cyberprzemoc mogą się przenikać, ale każda może też występować osobno. Osoby dotknięte przemocą domową często doświadczają kilku jej form jednocześnie, przemoc domowa najczęściej nie jest jednorazowym zdarzeniem zazwyczaj, jeżeli ktoś raz zastosował przemoc wobec bliskich osób, może zastosować ją po raz kolejny; osoby zajmujące się zawodowo przemocą domową obserwują, że przemoc powtarza się w charakterystycznym schemacie zwanym cyklem przemocy.

Wyróżnia się następujące etapy cyklu przemocowego:

Faza narastającego napięcia– jest to początek cyklu, charakteryzuje się on wzrostem napięcia i natężeniem sytuacji konfliktowych.

Faza ostrej przemocy– następuje wybuch gniewu i wyładowanie agresji na ofierze. W tej fazie najczęściej dochodzi do interwencji, ofiary pod wpływem silnych emocji spowodowanych doznana krzywdą decydują się wezwać pomoc, złożyć zawiadomienie na policję, podjąć inne działania.

Faza miodowego miesiąca– jest to faza skruchy ze strony sprawcy, okazywania żalu, miłości. Sprawca obiecuje poprawę, deklaruje, że nigdy się to nie powtórzy, jest miły i troskliwy. Ofiara wbrew zdrowemu rozsądkowi i wcześniejszym doświadczeniom wierzy sprawcy, ponieważ pragnie by to była prawda. W tej fazie wycofuje się z wcześniej podjętych działań, rezygnuje z pomocy, wycofuje skargi. Stopniowo sprawca przestaje być miły, napięcie ponownie narasta i faza kończy się nawrotem przemocy spowodowanym wzrostem napięcia.

Wraz z upływem czasu faza miodowego miesiąca ulega skróceniu, a akty przemocy stają się coraz bardziej brutalne i niebezpieczne dla ofiary. Ważną informację stanowi fakt, że powtarzanie się wyżej opisanych zachowań prowadzi do zmian osobowościowych i zaburzeń psychicznych czego przykładem jest m.in.:

- wyuczona bezradność charakteryzująca się m.in. biernością, bezradnością, pasywnością, czy brakiem poczucia sprawstwa,
- zjawisko „prania mózgu”, które odnosi się do utrwalania zmian ofiary w postrzeganiu siebie,
- efekt „psychologicznej pułapki” prowadzący do całkowitego dostosowania się do wymagań partnera.

Przemoc zagraża życiu, niesie ze sobą cierpienie fizyczne, rany, siniaki, ale nade wszystko powoduje niewyobrażalnie wielkie szkody psychiczne u ofiar, które najczęściej przez lata doświadczają znęcania się, wykorzystywania lub zaniedbania. Przemoc domowa nie jest zjawiskiem marginalnym, jest bardziej powszechna niż przemoc, jaka występuje na ulicach i w innych miejscach publicznych. Przemoc domowa to także poważny problem społeczny. Destrukcyjna siła niszczy cały system rodzinny, rozsadza go od środka, odbiera poczucie bezpieczeństwa i możliwość prawidłowego rozwoju najmłodszym członkom rodziny. Niesie ze sobą ryzyko dziedziczenia przez dzieci zachowań przemocowych i powielania ich w dorosłym życiu. Nie zwalczana przemoc przybiera na sile, utrwała się i eskaluje niosąc negatywne konsekwencje dla uwikłanych w nią rodzin i dla całego społeczeństwa. Niezbędne jest zatem podejmowanie planowych działań mających na celu zapobieganie i zwalczanie przemocy w rodzinie, działań wpisanych w tworzenie i rozwijanie systemu przeciwdziałania przemocy, którego zasadniczymi elementami są specjalistyczne instytucje i profesjonaliści niosący pomoc osobom dotkniętym przemocą domową.

II. PRZEMOC W RODZINIE W ŚWIELE PRAWA

2.1. Przegląd wybranych międzynarodowych i krajowych aktów prawnych dotyczących przemocy domowej.

Przemoc ujmowana w kontekście łamania prawa człowieka jest zabroniona i jako ważny problem społeczny znalazła swe odzwierciedlenie w wielu dokumentach międzynarodowych i krajowych.

Dokumenty międzynarodowe

- Rezolucja Zgromadzenia Ogólnego ONZ - deklaracja o eliminacji przemocy wobec kobiet z 20 grudnia 1993 r.(A/RES/48/104),
- Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej z 14 grudnia 2007 r. (Dz. U. UE, C, 2007.303.1),
- Konwencja o prawach dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne ONZ 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r., nr120, poz. 526),

- Rezolucja Parlamentu Europejskiego w sprawie eliminacji przemocy wobec kobiet z 26 listopada 2009 r. (2010/C 285 E/07) ,
- Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie zwalczania przemocy domowej wobec kobiet z 24 maja 2012 r. (2012/C 351/05),
- Decyzje Parlamentu Europejskiego i Rady nr 779/2007/WE z dnia 20.06.2007 r. ustanawiające Program Unii Europejskiej „Zapobieganie i zwalczanie przemocy wobec dzieci, młodzieży i kobiet oraz ochrona ofiar i grup ryzyka – Daphne III na lata 2007 – 2013” (Dz. U. UE. 20213.239E.69).

Prawo polskie wobec problemu przemocy w rodzinie.

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. 1997 r. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca z 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r., poz. 1249 z późn. zm.),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2023 r. poz. 1870),
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 4 września 2023 r. w sprawie procedury postępowania Policji przy wykonywaniu przez pracownika socjalnego zapewnienia ochrony dziecka w razie zagrożenia jego życia lub zdrowia w związku z przemocą domową oraz podejmowaniu decyzji o zapewnieniu tej ochrony (Dz. U. z 2023 r. poz. 1807),
- Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 21 czerwca 2023 r. w sprawie wzoru pouczenia rodziców, opiekunów prawnych lub faktycznych dziecka, któremu pracownik socjalny zapewnił ochronę w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową (Dz. U z 2023 r. poz. 1159),
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 sierpnia 2023 r. w sprawie wzoru zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy domowej (Dz. U. z 2023 r., poz. 1827),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Karny (Dz. U. 2024 r., poz. 17),
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy (Dz. U. z 2023 r., poz. 2809),
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2024 r., poz. 37),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151).

Program jest spójny z:

- Rządowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024- 2030

- Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Nowa Dęba na lata 2021- 2027

2.2.Obowiązki organów administracji rządowej i samorządowej w przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego.

Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
- 3) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Do zadań powiatu należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;
- 2) opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
- 3) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności:

- 1) tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej;
- 2) opracowywanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową;
- 3) opracowywanie i realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- 4) wydawanie zaświadczeń o zgłoszeniu się osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach, o których mowa w pkt 2 i 3, oraz o ich ukończeniu.

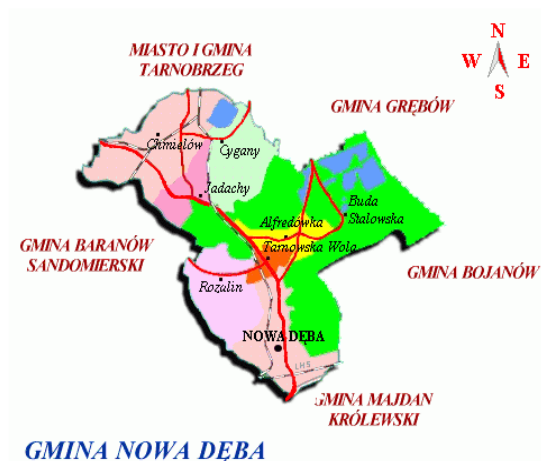
III. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY DOMOWEJ

3.1 Ogólna charakterystyka problemów społecznych w Gminie Nowa Dęba

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w gminie z uwzględnieniem problemu przemocy domowej.

Gminę Nowa Dęba tworzą miasto Nowa Dęba oraz wsie: Alfredówka z osiedlem Buda Stalowska, Chmielów, Cygany, Jadachy, Rozalin, Tarnowska Wola. Miasto i gmina Nowa Dęba położone są w południowo- wschodniej części kraju, na obszarze województwa podkarpackiego. W województwie podkarpackim gmina leży w północnej jego części i należy do powiatu tarnobrzskiego.

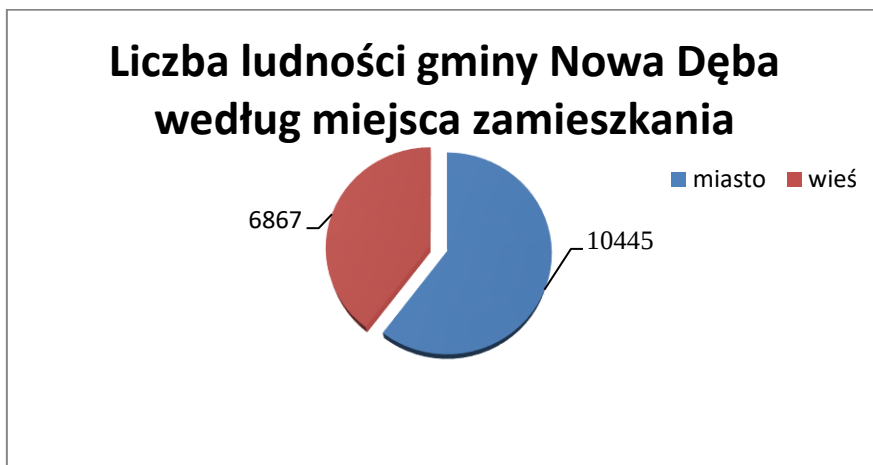
Rys. 1 Gmina Nowa Dęba

Źródło: Strategia zrównoważonego rozwoju gminy Nowa Dęba na lata 2016- 2022.

Powierzchnia miasta i gminy wynosi 143,4 km², z czego powierzchnia miasta stanowi 16,7 km², a sołectw 126,7 km². Według stanu z miesiąca lutego 2024 r. Miasto i Gminę Nowa Dęba zamieszkiwało łącznie 17 312 osób, z tego obszar wiejski zamieszkiwało 6 867 osób. Wśród ogółu mieszkańców 52,0% stanowiły kobiety, a 48,0% mężczyźni. 59,5% mieszkańców gminy Nowa Dęba jest w wieku produkcyjnym, 15,6% w wieku przedprodukcyjnym, a 24,9% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym. Dominującą grupę wiekową stanowią osoby w wieku produkcyjnym: 18- 59 lat kobiety (46,4%) oraz 18- 64 lat mężczyźni (53,6%).

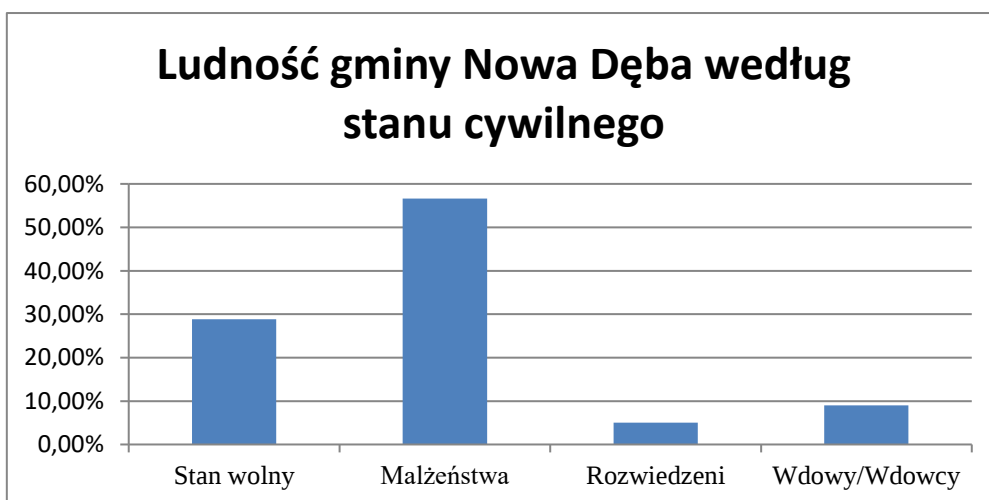
Wykres 1. Liczba ludności gminy Nowa Dęba

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ewidencji ludności gminy Nowa Dęba stan na dzień 16.02. 2024 r.

Mieszkańcy gminy Nowa Dęba zawarli w 2022 roku 53 małżeństw, co odpowiada 3,1 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie mniej od wartości dla województwa podkarpackiego oraz znacznie mniej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 1,2 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. 28,8% mieszkańców gminy Nowa Dęba jest stanu wolnego, 56,6% żyje w małżeństwie, 5,0% mieszkańców jest po rozwodzie, a 9,0% to wdowy/wdowcy. Gmina Nowa Dęba ma ujemny przyrost naturalny, w 2023 r. na 107 żywych urodzeń przypadło 186 zgonów.

Wykres 2. Ludność gminy Nowa Dęba według stanu cywilnego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS https://www.polska.wliczbach.pl/gmina_Nowa_Deba#dane-demograficzne.

Zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy Nowa Dęba realizuje Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Jednym z celów strategicznych ośrodka jest zapewnienie warunków i tworzenie potencjału dla rozwiązywania problemów z zakresu pomocy społecznej. Cel ten obejmuje działania na rzecz zapobiegania marginalizacji wszystkich grup społecznych, pomoc osobom dotkniętym wykluczeniem społecznym, patologiami społecznymi i innymi zjawiskami społecznymi, uwzględniającymi wszelkie pojawiające się zmiany w strukturze społeczno- gospodarczej społeczeństwa. Większość zadań związanych z realizacją powyższych celów spoczywa na Miejsko- Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej. Jednym z zadań ośrodka pomocy jest tworzenie warunków dla rozwoju rodziny i opieki nad dziećmi. Realizuje je między innymi poprzez budowanie efektywnego systemu wsparcia dla rodzin, w tym rodzin dotkniętych przemocą domową.

Tabela 1. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z podziałem na kategorie problemowe.

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin 2021r.	Liczba rodzin 2022r.	Liczba rodzin 2023r.
Ubóstwo	100	96	78
Potrzeba ochrony macierzyństwa	31	27	26
w tym: potrzeba ochrony wielodzietności	25	22	20
Bezrobocie	146	133	129
Niepełnosprawność	237	211	194
Długotrwała choroba	323	300	294
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	62	54	54
w tym: rodziny niepełne	41	38	34
rodziny wielodzietne	21	17	18
Alkoholizm	35	32	29
Przemoc domowa	6	7	6
Narkomania	2	3	3
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	3	0	7
Zdarzenie losowe	1	2	4
Bezdomność	17	10	7

Źródło: sprawozdanie z działalności Miejsko- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Dębie za 2021 r., 2022 r., 2023 r.

Najczęstszą przyczyną korzystania ze świadczeń pomocy społecznej, jak wynika z powyższej tabeli jest długotrwała choroba, niepełnosprawność oraz bezrobocie. Przemoc domowa stanowi również przesłankę do uzyskania wsparcia z tego systemu, stanowi jednak niewielki udział procentowy wśród przyczyn przyznawania wszystkich świadczeń.

3.2 Charakterystyka problemu przemocy w rodzinie w Gminie Nowa Dęba

Zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej na terenie Gminy Nowa Dęba realizuje Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej powołany Zarządzeniem nr 1264/2023 Burmistrz Miasta i Gminy Nowa Dęba z dnia 22 września 2023 r. Zasady funkcjonowania Zespołu reguluje Ustawa o przeciwdziałaniu Przemocy Domowej z 29 lipca 2005 roku (Dz. U z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm.) ponad to tryb i sposób powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Nowa Dęba został uregulowany Uchwałą Nr LXXII/604/2023 Rady Miejskiej w Nowej Dębie z dnia 27 lipca 2023 r.

W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, Sądu, oświaty i ochrony zdrowia. Zadaniem Zespołu jest realizowanie działań określonych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej, integrowanie i koordynowanie działań w/w podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. Zgodnie ze znowelizowaną Ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej Zespół Interdyscyplinarny realizuje ustawowe zadania w szczególności przez: diagnozowanie problemu przemocy, podejmowanie w środowisku zagrożonym przemocą domową działań, które mają na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową, inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom. Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest również powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań. W skład grupy diagnostyczno-pomocowej wchodzi pracownik socjalny jednostki organizacyjnej pomocy społecznej oraz funkcjonariusz Policji. W skład grupy diagnostyczno-pomocowej mogą także wchodzić: pracownik socjalny specjalistycznego ośrodka wsparcia dla osób doznających przemocy domowej, asystent rodziny, nauczyciel wychowawca będący wychowawcą klasy lub nauczyciel znający sytuację domową małoletniego, osoby wykonujące zawód medyczny, w tym lekarz, pielęgniarka, położna lub ratownik medyczny, przedstawiciel gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych. W sprawach żołnierzy pełniących czynną służbę

wojskową stosujących przemoc domową w skład grupy diagnostyczno-pomocowej wchodzi także żołnierz Żandarmerii Wojskowej. W sprawach osób stosujących przemoc domową, pozostających pod dozorem lub nadzorem kuratora sądowego, w skład grupy diagnostyczno- -pomocowej wchodzi także zawodowy kurator sądowy lub wskazany przez kierownika zespołu kuratorskiej służby sądowej społeczny kurator sądowy. Skład grup diagnostyczno- pomocowych dostosowywany jest do struktury rodziny oraz specyfiki dominujących w niej problemów.

Na podstawie zestawienia statystycznego prac Zespołu Interdyscyplinarnego d.s. Przeciwdziałania Przemocy Domowej na terenie Gminy Nowa Dęba wynika, że w okresie od 01 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2023 r. wszczęto 78 procedur „Niebieska Karta”. W ponad 50% rodzin, w których zdiagnozowano problem przemocy wychowują się małoletnie dzieci. Przemoc wobec dzieci niesie ze sobą dramatyczne skutki zarówno bezpośrednie, jak też dalekosiężne, często niewidoczne w pierwszym kontekście, a jednak prowadzące do stopniowej dezorganizacji psychiki i normalnego funkcjonowania małoletnich ofiar w przyszłości. Potencjał z jakim dziecko przychodzi na świat może zostać zniszczony, a zaburzenia i zakłócenia w zdrowiu i rozwoju fizycznym oraz psychicznym mogą być nieodwracalne.

Tabela 2. Zjawisko przemocy domowej w gminie Nowa Dęba w latach 2021- 2023.

Lata	Liczba wszczętych procedur „Niebieska Karta”		Liczba spotkań grup roboczych	Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego
	Ogółem	Rodziny z dziećmi		
2021 r.	31	12	103	4
2022 r.	22	15	107	3
2023 r.	25	14	108	5

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań Zespołu interdyscyplinarnego w Nowej Dębie.

Zjawisko przemocy domowej jest procesem trudnym do zdiagnozowania. Osoby doznające przemocy niechętnie zgłaszają istnienie tego problemu, a świadkowie sporadycznie reagują na to co się wokół nich dzieje. Na terenie gminy Nowa Dęba problem przemocy występuje w rodzinach o różnym statusie społecznym, są to zarówno rodziny z dziećmi jak i małżeństwa bezdzietne. W większości przypadków występowaniu przemocy towarzyszy problem alkoholowy. Przemoc jest

związana z nietrzeźwością sprawców, ale alkohol nie powinien być obarczony bezpośrednią i wyłączną odpowiedzialnością za przemoc. Osłabia racjonalną kontrolę nad zachowaniem i nasila gotowość do reagowania złością oraz przyczynia się do zwiększenia ilości niepowodzeń życiowych stanowiących źródła stresu i frustracji. Uzależnienie od alkoholu nie zwalnia jednak z odpowiedzialności za przemoc. W związku ze stwierdzonym problemem alkoholowym, któregoś z członków rodziny do Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Nowej Dębie co roku wpływają wnioski, w celu ustalenia potrzeby podjęcia przez w/w osoby specjalistycznego leczenia.

Tabela3. Liczba wniosków, które wpłynęły na Miejsko-Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2021- 2023.

Rok	Liczba wniosków skierowanych na Miejsko-Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
2021r.	14
2022r.	13
2023r.	16

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Nowej Dębie.

W ostatnich latach na terenie gminy Nowa Dęba obserwujemy wyraźny wzrost wykrywalności zjawiska przemocy domowej. W dalszym ciągu problem przemocy domowej stanowi swego rodzaju tabu, o którym się nie rozmawia, którego się nie dostrzega. Niechęć do zgłaszania aktów przemocy wynika w dużej mierze zarówno z lęku jak i poczucia bezsilności osób doświadczających przemocy oraz jej świadków, którymi najczęściej są najbliżsi członkowie rodziny. Skuteczność działań pomocowych podejmowanych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej przez przedstawicieli poszczególnych służb oraz stworzenie interdyscyplinarnego systemu wsparcia jest widoczna, a odzwierciedla to liczba uruchamianych w ostatnich latach procedur „Niebieska Karta”. Podejmowanie interwencji w środowisku wobec osób dotkniętych przemocą domową odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieska Karta” i nie wymaga ich zgody.

Tabela 4. Liczba wszczętych procedur „Niebieska karta” w gminie Nowa Dęba w latach 2021- 2023.

Rok	Liczba formularzy „Niebieska Karta- A” wszczynających procedurę	Liczba ponownych formularzy „Niebieska Karta- A”
2021 r.	31	6
2022 r.	22	3
2023 r.	25	4

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań Zespołu Interdyscyplinarnego w Nowej Dębie.

Tabela 5. Liczba wszczętych procedur „Niebieska Karta” przez poszczególne podmioty w latach 2021- 2023 w gminie Nowa Dęba.

Podmioty wszczynające Procedurę „Niebieska Karta”	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023
OPS	1	1	2
Policja	29	21	23
Komisja Alkoholowa	0	0	0
Oświata	0	0	0
Służba Zdrowia	1	0	0
Razem	31	22	25

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania Zespołu Interdyscyplinarnego .

Analizując powyższe dane w dalszym ciągu można zaobserwować wyraźne braki w zakresie diagnozowania przemocy domowej przez instytucje służby zdrowia- 1 NK oraz oświaty- 0 NK. Największa liczba sporządzonych Niebieskich Kart jest po stronie Policji, a następnie OPS- u. Wynikać to może w dużej mierze z tego, że są to tzw. służby interwencyjne, mające pierwsze kontakt z osobami doświadczającymi przemocy.

Tabela 6. Liczba sporządzonych „Niebieskich Kart” C i D w latach 2021- 2023.

Rok	Liczba sporządzonych „Niebieskich Kart- C”	Liczba sporządzonych „Niebieskich Kart- D”
2021 r.	23	19
2022 r.	23	17
2023 r.	17	16

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań Zespołu Interdyscyplinarnego.

Na podstawie powyższych danych można zaobserwować, że liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta”- D jest stosunkowo niższa od liczby sporządzonych formularzy „Niebieska Karta”- C. Wynika to m.in. z faktu, że w dalszym ciągu brakuje regulacji prawnych, które zobowiązywałyby osoby podejrzane o stosowanie przemocy domowej do bezwzględnego udziału w posiedzeniach grup diagnostyczno- pomocowych. Nieobecność na spotkaniach grup diagnostyczno- pomocowych poszczególnych stron postępowania znacząco utrudnia realizację planu pomocowego ustalonego dla danej rodziny, co uniemożliwia jednocześnie efektywnie przeciwdziałać przemocy w tej rodzinie. Od kilku lat na terenie gminy prowadzone są konsultacje psychologiczne przeznaczone przede wszystkim dla osób doświadczających przemocy domowej oraz dla świadków tej przemocy, zarówno dzieci jak i osób dorosłych, a także osób z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym lub innymi uzależnieniami. W 2023r. z konsultacji psychologicznych skorzystało 46 osób, a ich łączny wymiar czasowy wyniósł 130 godzin.

W 2023 r. funkcjonariusze Komisariatu Policji w Nowej Dębie przeprowadzili 20 interwencji w związku z przemocą domową, ponad to prowadzili 8 postępowań, które zakończyły się postawieniem aktu oskarżenia z art. 207 § 1 kk., który brzmi: *„znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny- podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat i jest ścigane z urzędu”*. Zgodnie z art. 207§ 1 kk. sąd orzeka wobec sprawców przemocy kary w różnych formach: od nadzoru kuratorskiego poprzez zawieszenie wyroku pozbawienia wolności, aż do osadzenia w zakładzie karnym.

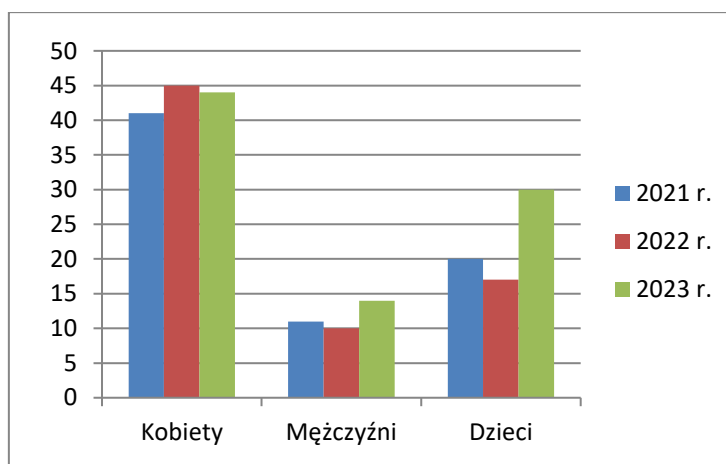
Tabela 7. Liczba osób poszkodowanych w wyniku przemocy domowej z podziałem na płeć w latach 2021- 2023.

Liczba osób poszkodowanych w wyniku przemocy w rodzinie	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023
Kobiety	41	45	44
Mężczyźni	11	10	14
Dzieci	20	17	30
Razem	62	72	88

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania Zespołu Interdyscyplinarnego.

Analiza danych statystycznych wykazuje, że w 2023 r., podobnie jak w latach ubiegłych, największą grupę osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą domową stanowiły kobiety (44 osoby), co stanowiło 50% ogółu osób dotkniętych przemocą domową. W dalszej kolejności pozostają osoby małoletnie – 30 osób (34% ogółu) oraz mężczyźni – 14 osób (15,91% ogółu). Zarówno kobiety jak i dzieci są z natury bezbronne, a przez to stanowią łatwy cel do ataku.

Wykres 3. Liczba osób poszkodowanych w wyniku przemocy domowej z podziałem na płeć w latach 2021- 2023.

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania Zespołu Interdyscyplinarnego za lata 2021- 2023.

Tabela 8. Sprawcy przemocy domowej w latach 2021- 2023.

Sprawcy przemocy domowej	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023
Kobiety	5	4	4
Mężczyźni	42	42	46
Małoletni	0	0	0
Razem	47	46	50

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania Zespołu Interdyscyplinarnego za lata 2021- 2023.

Z powyższych danych wynika, że podobnie jak w latach ubiegłych, również w 2023 r. dominującą grupą osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową są mężczyźni.

Wzrastająca z roku na rok intensyfikacja działań służb i instytucji w ramach m.in. procedury „Niebieska karta” spowodowała wzrost poziomu identyfikacji osób poszkodowanych w związku z przemocą domową oraz tych, które przemoc stosują. Lepsze rozpoznanie środowisk dotkniętych przemocą domową pozwala na podejmowanie kompleksowych i interdyscyplinarnych działań pomocowych.

IV. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Program jest dokumentem opracowanym na podstawie przepisów Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r., poz. 1249 r. z późn. zm.). Głównym założeniem jest kompleksowość i interdyscyplinarność działań ujętych w ramy sprawnie funkcjonującego systemu ukierunkowanego na wsparcie i ochronę osób doświadczających przemocy, edukację i pomoc w korygowaniu zachowań osób stosujących przemoc; edukację kadr instytucji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy domowej oraz szeroko ujętą edukację społeczeństwa.

Przemoc domową należy rozpatrywać z wielu perspektyw, w szczególności psychologicznej, prawnej, ekonomicznej, społecznej i moralnej. Z tego względu przeciwdziałanie przemocy domowej wymaga wieloaspektowego, systemowego podejścia, z zaangażowaniem wszystkich podmiotów zajmujących się bezpośrednio czy też pośrednio tym problemem. Żadna pojedyncza instytucja nie jest w stanie skutecznie rozwiązywać problemu przemocy domowej.

- **profilaktyka:** obszar kierowany do ogółu społeczeństwa, w tym do osób i rodzin zagrożonych przemocą domową,

- **ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą domową:** obszar kierowany do osób dotkniętych przemocą domową (w tym do: kobiet, mężczyzn, dzieci, współmałżonków lub

partnerów w związkach nieformalnych, osób starszych, osób z niepełnosprawnością lub osób niesamodzielnych),

- **oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową:** obszar kierowany do osób stosujących przemoc domową, jak również do właściwych służb lub podmiotów zajmujących się pracą z tymi osobami,
- **podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej:** obszar kierowany do przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

V. ADRESACI PROGRAMU

Program kierowany jest do:

1. Osób doznających przemocy domowej, w tym:
 - małżonków, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
 - wstępnych i zstępnych oraz ich małżonków,
 - rodzeństwa oraz ich wstępnych, zstępnych i ich małżonków,
 - osoby pozostającej w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
 - osoby pozostającej obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
 - osoby wspólnie zamieszkującej i gospodarującej oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
 - osoby pozostającej obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
 - małoletniego.
2. Sprawców przemocy domowej.
3. Świadków przemocy domowej.
4. Przedstawicieli lokalnych instytucji i służb zobowiązanych do udzielenia pomocy w sytuacji przemocy.
5. Społeczności lokalnej- mieszkańców Gminy Nowa Dęba.

VI. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT (Strengths – mocne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse, Threats – zagrożenia), została sporządzona w oparciu o potrzeby i oczekiwania zgłaszane przez osoby współpracujące w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej. Na ich podstawie dokonano wszechstronnej oceny czynników określających kondycję bieżącą istniejącego systemu przeciwdziałania przemocy domowej na terenie Gminy Nowa Dęba w kontekście przewidywanych szans i zagrożeń dla rozwoju systemu.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Sprawnie funkcjonujące specjalistyczne placówki oferujące pomoc osobom doświadczającym przemocy. Wsparcie: psychologiczne, prawne i socjalne. 2. Dostępna wykwalifikowana kadra posiadająca wiedzę i kompetencje z zakresu pracy z rodzinami dotkniętymi przemocą. 3. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego. 4. Dobry przepływ informacji pomiędzy instytucjami działającymi w systemie umożliwiającym szybkie działania interdyscyplinarne. 5. Upowszechnianie wśród dorosłych mieszkańców gminy oraz dzieci i młodzieży wiedzy z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej. 6. Szeroka oferta pomocy w specjalistycznych placówkach i organizacjach osobom współuzależnionym i z problemem uzależnienia od alkoholu, który często towarzyszy zjawisku przemocy. 7. Sprzyjająca polityka władz lokalnych ułatwiająca działania w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.	1. Niewystarczający udział we wspólnych szkoleniach interdyscyplinarnych dot. zjawiska przemocy takich służ jak: pomoc społeczna, policja, oświata, ochrona zdrowia. 2. Niepełna diagnoza problemu przemocy domowej z uwzględnieniem przemocy wobec dzieci i młodzieży. 3. Brak grup wsparcia dla osób doświadczających przemocy. 4. Brak organizacji pozarządowych na terenie gminy Nowa Dęba wspierających osoby i rodziny doświadczających przemocy. 5. Bardzo niewielkie zainteresowanie programem korekcyjno- edukacyjnym ze strony osób stosujących przemoc domową. 6. Zbyt mała liczba wyroków Sądu zobowiązujących osoby stosujące przemoc do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych. 7. Zbyt mała liczba spraw związanych z przemocą trafiających do Sądu oraz długi okres oczekiwania na wydanie wyroku. 8. Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego wykonują zadania w ramach swoich obowiązków służbowych w swoich miejscach pracy co sprawia, że praca na rzecz Zespołu jest dodatkowym dla nich obciążeniem.

SZANSE	ZAGROŻENIA
1. Aktualizowanie aktów prawnych oraz przepisów dot. przemocy domowej. 2. Zwiększająca się świadomość społeczeństwa na temat przemocy domowej oraz możliwości skutecznego jej przeciwdziałania. 3. Obalanie mitów i stereotypów dot. przemocy. 4. Zwiększająca się dostępność specjalistycznego wsparcia dla osób doświadczających przemocy. 5. Możliwość utworzenia grup wsparcia dla osób doświadczających przemocy na terenie Gminy Nowa Dęba. 6. Możliwość pozyskiwania środków na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w ramach zewnętrznych konkursów. 7. Zwiększająca się liczba zorganizowanych szkoleń oraz superwizji dla specjalistów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy. 8. Nieustanne rozwijanie współpracy między instytucjami i zaangażowanie w realizację interdyscyplinarnych zadań. 9. Monitoring osób objętych procedurą „Niebieska Karta” przez okres dziewięciu miesięcy po jej zakończeniu. 10. Nowe regulacje prawne umożliwiające skierowanie przez Zespół Interdyscyplinarny sprawców przemocy do uczestnictwa w programach korekcyjno- edukacyjnych dla sprawców przemocy domowej albo w programach psychologiczno- terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.	1. Negatywne wzorce zachowań społecznych. 2. Bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów. 3. Wzrastająca liczba osób/rodzin wymagających wsparcia interdyscyplinarnego. 4. Niski poziom zaufania do instytucji i niechęć do współpracy ze strony rodzin. 5. Wykorzystania procedury „Niebieskie Karty” w sprawach rodzinnych, w tym rozwodowych. 6. Brak uregulowań prawnych umożliwiających egzekwowanie od sprawców przemocy. – współpracy z Zespołem Interdyscyplinarnym – uczestnictwa w zajęciach korekcyjno- edukacyjnych dla sprawców przemocy. 7. Zbyt rozbudowany system dokumentowania pracy Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno- pomocowych. 8. Powszechny wśród osób stosujących przemoc problem uzależnienia od alkoholu i środków psychoaktywnych.

VII. CELE PROGRAMU

Cel główny:

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej oraz skutków jej stosowania na terenie gminy Nowa Dęba.

Cele szczegółowe Programu:

- I. Zintensyfikowanie działań w zakresie zapewnienia osobom doznającym przemocy domowej bezpieczeństwa i skutecznej pomocy.**
- II. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.**
- III. Profilaktyka i edukacja społeczna w zakresie zjawiska przemocy domowej, kreowanie postaw wolnych od przemocy.**
- IV. Profesjonalizacja działań w obszarze profilaktyki, interwencji i pomocy rodzinie z problemem przemocy.**

ZADANIA DO REALIZACJI

Cel I. Zintensyfikowanie działań w zakresie zapewnienia osobom doznającym przemocy domowej bezpieczeństwa i skutecznej pomocy.

Zadanie 1. Udzielanie profesjonalnej pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą ze szczególnym uwzględnieniem, dzieci, osób starszych i niepełnosprawnych oraz świadkom przemocy.

Działania:

- 1) objęcie jak największej liczby osób poradnictwem medycznym, psychologicznym, pedagogicznym, rodzinnym, prawnym, socjalnym, popularyzacja tych form pomocy,
- 2) funkcjonowanie Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej,
- 3) wsparcie materialne,
- 4) praca socjalna z osobami doznającymi przemocy,
- 5) interwencja kryzysowa świadczona ambulatoryjnie i środowiskowo, szczególnie w środowiskach osób starszych i niepełnosprawnych, których stan zdrowia ogranicza możliwości korzystania z pomocy ambulatoryjnej,
- 6) realizacja procedury „Niebieska Karta”,
- 7) zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12 a Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej,

8) zapewnienie bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy domowej poprzez kierowanie do specjalistycznych ośrodków wsparcia lub zapewnienie schronienia w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Wskaźniki:

1. liczba osób objętych poradnictwem psychologicznym, prawnym, medycznym, pedagogicznym, rodzinnym i socjalnym
2. liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego
3. liczba osób objętych pomocą materialną
4. liczba przeprowadzonych interwencji
5. liczba wszczętych procedur „Niebieska karta”
6. liczba odebranych dzieci z rodziny ze względu na zagrożenie ich zdrowia i życia w związku z przemocą domową
7. liczba osób skierowanych do grup wsparcia oraz ośrodków interwencji kryzysowej

Zadanie 2. *Ochrona przed dalszym krzywdzeniem przez sprawcę.*

Działania:

- 1) opracowanie informatora dla osób doświadczających przemocy zawierającego praktyczne wskazówki dotyczące możliwości uzyskania pomocy i wsparcia,
- 2) umieszczenie informatora na stronie internetowej Miejsko- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- 3) stosowanie istniejących rozwiązań prawnych mających na celu odseparowanie sprawcy przemocy od ofiary (zakaz kontaktowania się z osobą pokrzywdzoną, tymczasowe aresztowanie, nakaz opuszczenia mieszkania, odwiezienie do Izby Wyrzeźwień, orzeczenie eksmisji).

Wskaźniki:

1. liczba opracowanych informatorów
2. liczba zastosowanych środków zapobiegawczych
3. liczba złożonych do sądu wniosków o zastosowanie środków zapobiegawczych

Cel II. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.

Zadanie 1. *Podjęmowanie działań korekcyjno- edukacyjnych skierowanych do sprawców przemocy domowej.*

Działania:

- 1) podejmowanie działań wobec osób podejrzanych o stosowanie przemocy domowej w ramach procedury „Niebieska Karta”,
- 2) informowanie o konsekwencjach stosowania przemocy, o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii dla osób stosujących przemoc domową, edukacja osób uzależnionych i współuzależnionych,
- 3) współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnobrzegu w zakresie realizacji Programu Korekcyjno – Edukacyjnego dla Osób Stosujących Przemoc Domową, kierowanie osób stosujących przemoc do udziału w programie,
- 4) kierowanie sprawców przemocy do Ośrodków Terapii Uzależnień, Profilaktyki i Pomocy Psychologicznej w celu objęcia pomocą indywidualną,
- 5) zgłaszanie osób podejrzanych o stosowanie przemocy domowej i nadużywających alkoholu do GKRPA.

Wskaźniki:

1. liczba wypełnionych formularzy „Niebieska karta- D”
2. liczba spotkań edukacyjnych
3. liczba osób skierowanych do udziału w programie korekcyjno- edukacyjnym
4. liczba sprawców, którzy podjęli leczenie odwykowe
5. liczba osób zgłoszonych na GKRPA

Zadanie 2. Izolowanie osób stosujących przemoc domową od osób doświadczających przemocy.

Działania:

- 1) zatrzymanie osób stosujących przemoc domową w związku z popełnieniem przestępstwa znęcania się nad rodziną,
- 2) wydanie przez funkcjonariuszy policji nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia wobec osoby stosującej przemoc domową,
- 3) stosowanie przez prokuratora oraz występowanie do sądu o zastosowanie wobec osoby stosującej przemoc domową środków zapobiegawczych, takich jak: dozór policji, zakaz kontaktowania się z osobą dotkniętą przemocą, zakaz zbliżania się do niej na ściśle określonej odległość, nakaz opuszczenia wspólnie zajmowanego lokalu, tymczasowe aresztowanie.

Wskaźniki:

1. liczba zatrzymań sprawców przemocy domowej w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa znęcania się

2. liczba zastosowanych przez funkcjonariuszy policji nakazów opuszczenia mieszkania oraz zakazów zbliżania się do osób pokrzywdzonych
3. liczba zastosowanych przez prokuratora środków zapobiegawczych

Cel III. Profilaktyka i edukacja społeczna w zakresie zjawiska przemocy domowej, kreowanie postaw wolnych od przemocy.

Zadanie 1. Podnoszenie wiedzy i świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy domowej:

Działania:

- 1) rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych (broszur, ulotek, plakatów itp.) wskazujących negatywne skutki zjawiska przemocy domowej, promujących metody wychowawcze bez użycia przemocy i stosowania kar cielesnych wobec dzieci przez rodziców i opiekunów, uczących właściwego zachowania się świadków przemocy w razie dostrzeżenia aktów przemocy,
- 2) edukowanie mieszkańców gminy na temat form przemocy oraz grup zagrożonych przemocą (osoby starsze, niepełnosprawne i dzieci)- organizowanie spotkań i konferencji,
- 3) opracowanie i wydanie informatora z wykazem instytucji udzielających pomocy i wsparcia osobom uwikłanym w zjawisko przemocy domowej na terenie gminy i powiatu,
- 4) umieszczenie informacji na stronach internetowych UMiG Nowa Dęba i MGOPS Nowa Dęba,
- 5) informowanie o podejmowanych działaniach wynikających z realizacji Programu lokalnych mediów,
- 6) opracowanie lokalnej diagnozy dotyczącej skali zjawiska przemocy domowej, ustalenie odsetka populacji rodzin zagrożonych przemocą domową.

Wskaźniki:

1. liczba lokalnych kampanii
2. liczba spotkań edukacyjnych i konferencji
3. liczba opracowanych materiałów i dystrybuowanych ulotek
4. liczba informacji medialnych
5. liczba opracowanych diagnoz

Zadanie 2. Promowanie zachowań nieagresywnych i społecznie pożądanых wśród dzieci i młodzieży:

Działania:

- 1) wspieranie różnych form spędzania wolnego czasu, sprzyjających nieagresywnym zachowaniom,
- 2) edukacja dzieci i młodzieży w zakresie psychologii konfliktów oraz sposobów radzenia sobie ze stresem i agresją,
- 3) organizowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu (działalność świetlic itp.),
- 4). prowadzenie poradnictwa indywidualnego dla rodziców w zakresie wzmacniania kompetencji rodzicielskich, korygowanie postaw wychowawczych, promowanie metod wychowawczych bez użycia przemocy.

Wskaźniki:

1. liczba imprez okolicznościowych promujących alternatywne formy spędzania wolnego czasu
2. liczba spotkań edukacyjnych dla dzieci i młodzieży
3. liczba uczestników zajęć świetlicowych
4. liczba spotkań z rodzicami

Cel IV. Profesjonalizacja działań w obszarze profilaktyki, interwencji i pomocy rodzinie z problemem przemocy

Zadanie 1. Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej.

Działania:

- 1)organizowanie interdyscyplinarnych szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy w celu podniesienia umiejętności pracy z klientem i lepszego radzenia sobie ze stresem,
- 2)systematyczne szkolenia wszystkich przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc, w tym szkolenia z zakresu diagnozowania przemocy domowej, realizacji procedury „Niebieska karta” i prowadzenia interwencji kryzysowej.

Wskaźniki:

1. liczba szkoleń interdyscyplinarnych
2. liczba uczestników szkoleń

Zadanie 2. Doskonalenie strategii współpracy służb i instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

Działania:

- 1) organizowanie spotkań i prac Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej,
- 2) doskonalenie interdyscyplinarnej formuły pracy,
- 3) wymiana informacji i doświadczeń między podmiotami realizującymi procedurę „Niebieska Karta”.

Wskaźniki:

1. liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej
2. liczba podmiotów współpracujących

VIII. REALIZATORZY PROGRAMU

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doświadczających Przemocy Domowej na lata 2024- 2028 będzie realizowany przez instytucje i organizacje zobligowane do działań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej:

1. Urząd Miasta i Gminy Nowa Dęba
2. Miejsko- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
3. Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
4. Sąd Rejonowy
5. Prokuratura
6. Policja
7. Placówki Oświatowe
8. Placówki służby zdrowia
9. Organizacje pozarządowe działające na rzecz rodziny
10. Społeczność lokalna.

IX. SPOSÓB REALIZACJI PROGRAMU

Zakłada się, że „Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doświadczających Przemocy Domowej na lata 2024- 2028” będzie miał charakter interdyscyplinarny i realizowany będzie przez wszystkie instytucje i organizacje zobligowane do podejmowania działań na rzecz zapobiegania i ograniczania przemocy domowej. Ze względu na interdyscyplinarny charakter programu cele realizowane będą w formie pracy ciągłej przez okres czterech lat.

Działania będą miały charakter:

1. Profilaktyczny- promowanie, propagowanie zachowań alternatywnych wobec przemocy.
2. Edukacyjny- upowszechnianie wiedzy na temat przemocy i jej negatywnych skutków, kształtowanie właściwych postaw, w tym braku akceptacji dla przemocy.
3. Pomocowy- specjalistyczne poradnictwo, działania profilaktyczno- terapeutyczne, korekcyjno- edukacyjne, informowanie o miejscach i możliwościach udzielania pomocy.
4. Wspierający- wsparcie merytoryczne i praktyczne służb pomocowych, wzmacnianie i aktywizowanie instytucji i organizacji.

X. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

1. Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy domowej.
2. Udzielanie profesjonalnej pomocy osobom doświadczającym przemocy.
3. Usprawnienie systemu oddziaływań na osoby stosujące przemoc domową.
4. Zwiększenie świadomości wśród lokalnej społeczności na temat skutków stosowania przemocy domowej oraz możliwości uzyskania profesjonalnej pomocy.
5. Zwiększenie zaangażowania społeczności w sprawy przeciwdziałania przemocy.
6. Spadek liczby przypadków przemocy domowej.

XI. FINANSOWANIE PROGRAMU

Źródłem finansowania zadań „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doświadczających Przemocy Domowej” będą środki z budżetu miasta i gminy Nowa Dęba zapisane w budżecie Miejsko- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Miejsko- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ponieważ przeciwdziałanie przemocy domowej jest zadaniem własnym gminy na podstawie ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Zadania Programu mogą być również finansowane z funduszy strukturalnych i programów wspólnotowych Unii Europejskiej, grantów i dotacji konkursowych i wszelkich innych źródeł finansowania oraz z budżetów poszczególnych jednostek zaangażowanych w realizację Programu.

XII. MONITOROWANIE

Monitorowanie przebiegu realizacji Programu będzie odbywać się w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Kierownik MGOPS w ramach corocznie przedstawianego Radzie Miejskiej sprawozdania z działalności jednostki, przedłoży również raport z realizacji Programu.

ZAKOŃCZENIE

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doświadczających Przemocy Domowej w Gminie Nowa Dęba będzie przebiegał na wielu płaszczyznach we wszystkich instytucjach i organizacjach zobligowanych do podejmowania działań na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy domowej, będzie stanowił wspólny strategiczny plan działań wobec problemu przemocy domowej. Zakłada się, że przyczyni się do zbudowania lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej oraz skuteczniejszego diagnozowania tego problemu, co w konsekwencji doprowadzi do ograniczenia zjawiska przemocy oraz innych towarzyszących mu patologicznych zjawisk.

Uzasadnienie

W dniu 22 czerwca 2023 r. weszły w życie przepisy ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz niektórych innych ustaw.

Przepisy cytowanej ustawy wprowadzają ważne zmiany dotyczące przeciwdziałania przemocy domowej, m. in.:

- nazwę przemocy w rodzinie zastąpiono nazwą przemocy domowej,
- rozszerzono definicję przemocy o przemoc ekonomiczną i cyberprzemoc,
- wprowadzono nową kategorię osoby doznającej przemocy – dziecko będące świadkiem przemocy.

Ww. ustawa wprowadziła zmiany, które wymogły aktualizację obowiązującego Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022 – 2026, mającą na celu dostosowanie go do obowiązujących norm prawnych.

Program jest załącznikiem do niniejszej uchwały.

Mając na uwadze powyższe podjęcie uchwały zgodnie z projektem jest uzasadnione i konieczne.

Przygotowała: Maria Tomczyk M-G OPS

Burmistrz

Wiesław Ordon